

Vláda schválila změny v oblasti sociálních dávek

Vláda České republiky schválila návrh věcného záměru zákona o hmotné nouzi a zásady novelizace zákona o životním minimu, které předložil vicepremiér a ministr práce a sociálních věcí Zdeněk Škromach. Tyto dva materiály zasahují zásadním způsobem do řešení situace občanů, kteří se z důvodu nedostatečných příjmů, dostávají do stavu hmotné nouze.

Návrh věcného záměru o hmotné nouzi obsahuje řadu motivačních prvků. Cílem je, aby se lidé, kteří se z objektivních či subjektivních důvodů dostali do hmotné nouze, **snažili zvýšit svůj příjem vlastní prací a nespolehali jen na příjmy ze sociálních dávek.**

Zásady novelizace zákona o životním minimu přinášejí zásadní konstrukční změnu od vzniku této ochranné kategorie ve smyslu evropského pojetí. **Z dvousložkového životního minima se přechází na jednosložkové** s tím, že náklady spojené s bydlením občanů bude řešit zákon o státní sociální podpoře a nově navrhovaný zákon o hmotné nouzi.

Částky životního minima potřebné k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb (dále „částky na osobní potřeby“) jsou odstupňovány podle pořadí osob v domácnosti a u nezaopatřených dětí jsou diferencovány podle věku:

částka pro jednu dospělou osobu v domácnosti	činí 2 870 Kč,
částka pro každou další dospělou osobu v domácnosti	činí 2 580 Kč,
částka pro dítě do 6 let	činí 1 870 Kč,
částka pro dítě ve věku 6 – 15 let	činí 2 300 Kč,
částka pro dítě ve věku 15 – 26 let	činí 2 630 Kč.

V každé domácnosti by měla být nejvyšší částka životního minima na osobní potřeby stanovena pro jednu dospělou osobu v domácnosti, nižší částka pro každou další dospělou osobu nebo nejstarší dítě v neúplné rodině a nejnižší částka pro ostatní děti žijící v domácnosti. Konkrétní částky jsou uvedeny v následující tabulce.

Životní minimum	První osoba v domácnosti	Druhá osoba v domácnosti	Třetí a další osoba v domácnosti
Dospělá osoba	2870	2580	2580
Dítě do 6 let	/	1870	1310
Dítě 6 - 15 let	/	2300	1610
Dítě 15 - 26 let	/	2630	1850

Toto opatření ve svém důsledku sníží hranici hmotné nouze početnějších domácností, u nichž objektivně dochází při vícenásobném a racionálnějších používání věcí k tzv. „úsporám z počtu“, a naopak posílí váhu prvé nebo osamělé dospělé osoby v domácnosti a přiblíží se tak ekvivalenčním škálám využívaným v zahraničí.

Část ŽM vyjadřující náklady na bydlení se ze životního minima vylučuje. V rámci systému státní sociální podpory dojde k podstatné úpravě **příspěvku na bydlení**. Dávka by tedy měla zohledňovat nejen příjem domácnosti, ale i její náklady na bydlení.

Rozdílné náklady na bydlení v různých regionech ČR bude kromě toho řešit i **nový zákon o hmotné nouzi**. **Doplatek na bydlení** bude plně v kompetenci obcí. Důvodem tohoto kroku jsou výrazně diferencované náklady na bydlení, a to nejen podle počtu osob v domácnosti, ale také velikosti sídla a podle formy vlastnictví, možnosti získat v určité lokalitě přiměřený byt, které nelze z centra objektivně vymezovat. Už dnes sociální referáty pověřených obcí při posuzování konkrétní situace domácnosti pro určení výše dávky sociální péče berou v úvahu skutečně doložené nezbytné náklady na bydlení a ke stanovené částce životního minima na společné potřeby domácnosti pouze přihlížejí. Domácnosti tak mohou na úhradu nákladů na bydlení dostat v dávce sociální péče, která zvyšuje nedostatečný příjem sociálně potřebné domácnosti, buď více finančních prostředků oproti stanovené částce životního minima, nebo naopak méně.

Věcný záměr zákona o hmotné nouzi vytváří podmínky pro zabezpečení **individuální práce s příjemci pomoci v hmotné nouzi, a to především využitím sociální práce**.

Důležitým principem, který věcný záměr zákona o hmotné nouzi také sleduje, je **zabránění zneužívání dávkového systému hmotné nouze**. Za osobu v hmotné nouzi nebude považován dlouhodobě nezaměstnaný, **který neprojeví snahu zvýšit si příjem vlastní prací** – například odmítne bez vážných důvodů (zdravotní, dopravní dostupnost) veřejně prospěšnou práci nebo krátkodobé zaměstnání. V takovém případě mu výplata sociálních dávek bude zastavena.

Návrh zásad novelizace zákona o životním minimu počítá se zavedením **institutu existenčního minima**. Lidé, kteří neprojeví snahu řešit svou nedostatečnou finanční situaci, ale úřady je přesto budou považovat za osoby v hmotné nouzi, budou pobírat minimální částku na úrovni existenčního minima. Tak aby jim byl zabezpečen určitý minimální životní standard. **V žádném případě však pro ně nebude pobírání těchto prostředků výhodné.** Částka existenčního minima pro jednu dospělou osobu je navrhována ve výši **2 010 Kč**. Částka existenčního minima pro každou další dospělou osobu v domácnosti bude činit **1 810 Kč**.

Změna zákona o životním minimu nebude mít dopad na úroveň dávek státní sociální podpory s výjimkou příspěvku na bydlení, který bude nově konstruován.

Zákon o hmotné nouzi nahradí dnes platný zákon o sociální potřebnosti. Cílem nového zákona je především omezit dlouhodobou závislost na sociálních dávkách a propojit výplatu dávek s motivačními kroky, které pomohou uchazečům získat novou práci.

Změna zákona o životním minimu neznamená jeho snížení tak, jak je tato úprava prezentována. Všechny navazující výše dávek budou upraveny tak, aby nedošlo k jejich poklesu.

Návrh zákona o hmotné nouzi předloží MPSV vládě společně s návrhem zákona o sociálních službách.

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV, tel.: 221 922 359, e-mail: katerina.berankova@mpsv.cz

Vladimír Hrubý, vedoucí tiskového oddělení, tel.: 221 922 503, e-mail: vladimir.hruby@mpsv.cz

www.mpsv.cz, www.noviny-mpsv.cz

Ministerstvo práce a sociálních věcí vzniklo v roce 1990. Do jeho kompetence spadá sociální politika (problematika zdravotně postižených, sociální služby, sociální dávky, rodinná politika apod.), sociální pojištění (důchody, nemocenské, apod.), oblast zaměstnanosti (trh práce, podpora zaměstnanosti, zahraniční zaměstnanost apod.), pracovněprávní legislativa, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, rovnost žen a mužů, migrace a integrace cizinců, oblast čerpání finanční pomoci z ESF, atd. V resortu pracuje přibližně 15 000 zaměstnanců. Mezi organizace, které MPSV metodicky řídí, patří úřady práce, Česká správa sociálního zabezpečení, Český úřad bezpečnosti práce, inspektoráty bezpečnosti práce, Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí. MPSV přímo spravuje pět ústavů sociální péče - DÚSP Tlосkov, ÚSP Zbůch, ÚSP Brno-Chrlice, ÚSP Brno-Královo Pole a ÚSP Hrabyně. Mezi příspěvkové organizace v resortu patří Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, Institut výchovy bezpečnosti práce a Výzkumný ústav bezpečnosti práce.